

Agrometeorologische Berichten – September 2002

Internet adres: <http://b-cgms.cragx.fgov.be>

De voorbije maand september kende een abnormaal lage neerslag en windsnelheid. Daarentegen schommelden de temperatuur, de luchtvochtigheid en de instraling over het ganse land rond de normaal. Wat de opbrengst van de zomerteelten betreft, wordt op nationaal vlak voor suikerbieten een lichte stijging verwacht ten opzichte van vorig jaar, en een lichte daling voor voedermaïs.

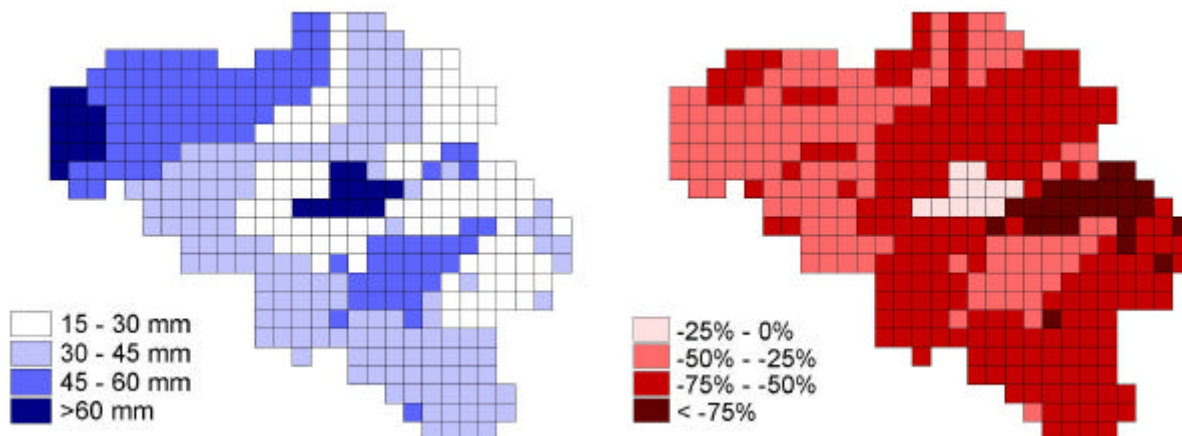
De weersgesteldheid in het jaar 2002 (januari - september)

In de loop van de voorbije negen maanden lag de temperatuur globaal gezien $+0.7^{\circ}$ hoger dan het gemiddelde van de laatste tien jaren (1992-2001). Enkel in mei en juli scoorde de gemiddelde maandtemperatuur iets lager dan normaal (respectievelijk -0.2°C en -0.4°C), maar de overige maanden waren systematisch warmer dan verwacht, met februari als absolute uitschieter ($+3.2^{\circ}\text{C}$). Vermits de voorbije dekade (1992-2001) al de warmste was sinds het begin der waarnemingen, zal 2002 wellicht als één der warmste jaren in de geschiedenis geboekstaafd worden – tenminste als de huidige tendens zich voortzet.

Op het vlak van de neerslag wordt 2002 wellicht een abnormaal nat jaar, alhoewel niet in dezelfde mate als 2001. De periode januari-september kende een neerslagsom van 737 mm, ongeveer 10% meer dan het gemiddelde van de voorbije tien jaren (669 mm).

De weersgesteldheid in september 2002

De regionale neerslaggemiddelden lagen in september ver onder het gemiddelde berekend over de referentieperiode 1992-2001 (zie figuur 1). Globaal gezien werd over het ganse land 41 mm opgemeten, d.w.z. 55% minder dan verwacht (91 mm). Het centrum van het land kende nog een redelijk normale neerslag, maar elders werden abnormaal lage waarden opgemeten variërend tussen -25% en -75% . In de omgeving van Luik bereikte het deficit zelfs een extreme waarde van -85% . Plaatselijk werden slechts drie buien van meer dan 20 mm geregistreerd, met name in de eerste tien dagen van de maand.

Figuur 1: De neerslag in september 2002: links de totale neerslagsom (mm), rechts het relatieve verschil (%) ten opzichte van de referentieperiode (september, 1992-2001).

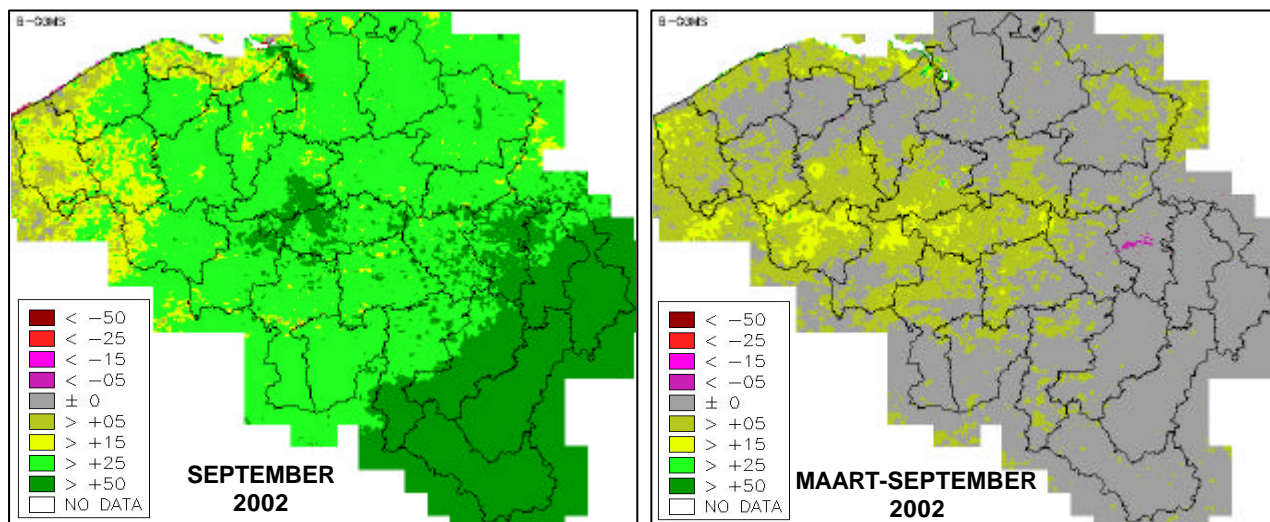
De temperaturen schommelden in september 2002 rond het gemiddelde van de referentieperiode (1992-2001). Het algemeen maandgemiddelde lag $+0.2^{\circ}\text{C}$ boven de normaal. Er werd slechts één zomerdag vastgesteld ($T_{\max} \geq 25^{\circ}\text{C}$), met name op 9 september.

Overigens was de maand gekenmerkt door een abnormaal lage windsnelheid (3.0 m/s t.o.v. een gemiddelde van 3.6 m/s), en een normale luchtvochtigheid. De instraling lag ongeveer 7% boven de verwachte waarde.

Bijdrage van de teledetectie

Voor de kwalitatieve opvolging van de gewastoestand en de kwantitatieve voorspelling van de oogstproducties wordt onder meer gebruik gemaakt van de systematische metingen afkomstig van de satellietssystemen NOAA-AVHRR en SPOT-VEGETATION. Op basis van de registraties van beide sensoren werd een archief aangelegd van tiendaagse beelden, lopend vanaf 1995 tot op heden, en met een spatiale resolutie (pixeldimensie) van 1x1 km².

Volgens deze satellietinformatie (figuur 2) lag de productiviteit in september 2002 overal veel hoger dan vorig jaar. Dit is een logisch gevolg van de relatief goede omstandigheden dit jaar, die sterk contrasteren met het uiterst slechte weer van september 2001 – de natste maand sinds het begin der waarnemingen in 1833. Beschouwen we echter het volledige groeiseizoen (maart-september), dan blijkt er nog weinig verschil tussen beide jaren. Enkel in de Duinen, de Polders en in de Zandleem- en Leemstreek ligt de algemene productiviteit iets hoger dan in 2001.

Figuur 2 : Relatief verschil (%) inzake productiviteit van de gewassen in september en in het volledige groeiseizoen (maart-september) van 2002, in vergelijking met de situatie in dezelfde periodes van 2001.

Informatie afgeleid uit satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en weersgegevens.

De lijnen geven de grenzen weer van de 26 landbouwkundige omschrijvingen (zie tabel 1).

De oogstvoorspellingen: methodiek en resultaten

De hieronder vermelde oogstramingen hebben enkel betrekking op de thans resterende teelten, voedermaï s en suikerbieten, en zijn gebaseerd op twee onafhankelijke indicatoren: de “technologische trend” berekend uit de opbrengsten van de laatste 20 jaren volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS), en een algemene vegetatie-index afgeleid uit de satellietbeelden van NOAA-AVHRR en SPOT-VEGETATION.

Tabel 1 toont de NIS-opbrengstcijfers voor de 26 landbouwkundige omschrijvingen en voor de jaren 2000 en 2001, samen met de bijhorende voorspellingen voor 2002. De nationale opbrengstcijfers en -prognoses zijn grafisch afgebeeld in figuur 3. Deze nationale waarden werden berekend op basis van de rendementen in de 26 omschrijvingen, waarbij het bebouwde areaal (per regio en teelt) fungeerde als wegingsfactor.

Toestand van de gewassen en analyse van de oogstramingen*

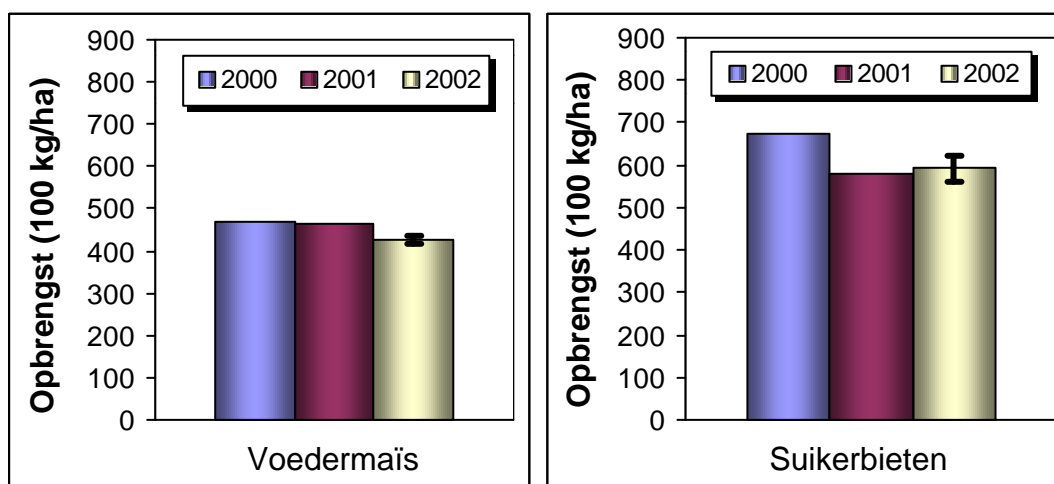
De cijfers in tabel 1 en figuur 3 leiden tot de volgende besluiten:

- **Voedermaï s:** In de meeste omschrijvingen en op nationaal vlak wordt een lichte opbrengstdaling voorspeld ten opzichte van de vorige jaren, dit ondanks de gunstige weersomstandigheden in 2002. Het dient gezegd dat deze raming afwijkt van de reeds verrichte veldmetingen die eerder wijzen op een lichte toename ten opzichte van vorig jaar.
- **Suikerbieten:** De oogst is volop bezig en in dit geval stroken de voorspellingen wel met de veldmetingen. Beide stellen een algemene opbrengstverbetering in het vooruitzicht ten opzichte van vorig jaar. Dit is ongetwijfeld een gevolg van de vroege zaaidatum en de gunstige weercondities in 2002.

* Geraadpleegde bronnen: Plein Champ, Le Sillon Belge.

Tabel 1: Opbrengsten voor de verschillende teelten en landbouwkundige omschrijvingen (zie figuur 2), in de jaren 2000, 2001 (cijfers NIS) en 2002 (voorspellingen).

Regio	Opbrengst (100 kg/ha)							
	Voedermaïs				Suikerbieten			
	2000 (NIS)	2001 (NIS)	2002 (ramingen)	2002/2001 (%)	2000 (NIS)	2001 (NIS)	2002 (ramingen)	2002/2001 (%)
Brugge	449.3	467.5	447	-4	608.8	529.2	623	18
Kortrijk	483.8	507.2	475	-6	634.8	561.4	602	7
Diksmuide	474.9	488.9	474	-3	632.1	530.9	612	15
Eeklo	477.0	462.3	458	-1	680.7	589.4	602	2
St Niklaas	463.9	474.6	451	-5	635.5	564.8	610	8
Oudenaarde	486.3	499.4	471	-6	657.6	598.6	618	3
Antwerpen	477.7	506.0	453	-10	657.5	646.5	614	-5
Turnhout	477.0	451.2	450	0	569.7	543.0	561	3
Hasselt	466.5	445.2	436	-2	653.1	623.0	614	-1
Tongeren	493.7	507.2	452	-11	710.0	634.4	662	4
Brussel	486.8	495.8	476	-4	691.4	590.5	634	7
Leuven	550.0	531.5	466	-12	701.3	619.5	662	7
Nivelles	490.6	445.4	427	-4	723.1	591.0	674	14
Tournai	441.3	461.0	421	-9	630.7	550.3	607	10
Mons	472.6	443.3	428	-3	683.8	581.8	645	11
Charleroi	466.1	451.3	437	-3	707.2	570.4	644	13
Namur	471.9	436.9	416	-5	697.1	599.7	660	10
Philippeville	388.3	397.5	389	-2	665.2	554.4	615	11
Dinant	423.6	428.7	395	-8	660.2	579.0	628	8
Waremme	454.2	458.2	429	-6	683.2	627.7	673	7
Liège	452.7	466.2	410	-12	679.6	623.9	652	5
Verviers 1	330.0	442.9	-	-	-	-	-	-
Verviers 2	429.5	279.9	395	41	100.0	-	442	-
Marche	448.2	441.3	421	-5	492.4	466.6	536	15
Bastogne	437.9	506.8	434	-14	-	-	522	-
Arlon	406.8	413.7	457	11	633.1	493.5	634	28

Figuur 3: Opbrengsten van voedermaïs en suikerbieten op het nationale niveau en voor de jaren 2000, 2001 (cijfers NIS) en 2002 (voorspellingen + foutmarge).

Opmerkingen

De gemiddelde normaalwaarden gebruikt in deze maandelijkse Agrometeorologische Berichten, werden afgeleid uit de meteorologische gegevens van de periode 1992-2001. Deze relatief korte periode van 10 jaren weerspiegelt immers best het huidige klimaat, dat onder meer gekenmerkt wordt door een algemene toename van de temperaturen op het noordelijke halfrond. De verschillende basiskaarten zullen weldra ook opgevraagd kunnen worden via het internet adres: <http://b-cgms.cragx.fgov.be>.

Dankwoord

De Agrometeorologische Berichten worden gefinancierd door de Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden (DWTC). De weersgegevens worden geleverd door het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI), terwijl de opbrengstcijfers afkomstig zijn van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). Meer informatie over deze drie instituten is te vinden op: <http://www.belspo.be> (DWTC), <http://www.meteo.be> (KMI) en <http://www.statbel.fgov.be> (NIS).

Contacten

Fondation Universitaire Luxembourgeoise (FUL)	Bernard Tychon.....	tychon@ful.ac.be
	Pierre Ozer.....	ozier@ful.ac.be
Centre de Recherches Agronomiques (CRA)	Robert Oger.....	oger@cragx.fgov.be
	Béatrice Leteinturier.....	leteinturier@cragx.fgov.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO)	Herman Eerens.....	herman.eerens@vito.be